

LIBERTUS

TİCARET HUKUKU

Müfettişlik

Uzmanlık

Denetmenlik

Banka Sınavları

Gelir Uzmanlığı

Vergi Müfettişliği

Hâkimlik

SPL Sınavı

Sayıştay

SMMM

Konu Anlatımlı

Örnekler

Yorumlar

Uyarılar

Pratik Bilgiler

Özgün Sorular ve Açıklamaları

Çıkmış Sorular ve Açıklamaları

RABİA KÖSE

PEGEM AKADEMİ

Av. Rabia KÖSE

LIBERTUS TİCARET HUKUKU KONU ANLATIMLI

ISBN 978-0-2022-0018-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

8. Baskı: Aralık 2022, Ankara

Yayın-Proje: Özge Türk

Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sage Yayıncılık Reklam Matbacılık San Tic. Ltd.Şti.
Kazımkarabekir Cad. No: 97/24 İskitler/ANKARA
Tel: (0312) 341 00 02

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 41356

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Bu yayın; başta KPSS olmak üzere Sermaye Piyasası Faaliyetleri Lisanslama, SMMM sınavları ile Sayıştay, BDDK ve diğer kurum sınavlarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Başta sayın Suat DÜZ, Servet SARIKAYA ve Sunay KARADAĞ olmak üzere yayının hazırlanmasında büyük katkı sağlayan, sonsuz bir sabır ve titizlikle çalışan Gülnur ÖCALAN ve muhteşem editörümüz ile tüm dizgi çalışanlarına teşekkür ederim.

Ayrıca koşulsuz sevgisini ve desteğini esirgemeyen annem Ayşe KÖSE, babam Ömer KÖSE ve kardeşlerime teşekkürü borç bilirim. İyi ki varsınız...

Bu kitaba ilişkin sorularınızı **pegem@pegem.net** adresine e-posta yoluyla ya da **0538 594 92 40** numarasına WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Av. Rabia KÖSE

QR kod ile ilgili bilgiler bir sonraki sayfada yer almaktadır.

Kitabın baskı tarihinden sonra gerçekleşen değişikliklere aşağıda yer alan kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

Uygulamanızı Kullanabilmeniz İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

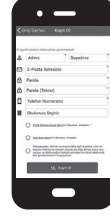

Kapakteki QR kodunu herhangi bir kod okuyucu uygulaması ile okutarak ilgili Pegem Kampüs uygulamasını indirebilirsiniz.

1. Adım
Uygulama
İndirme

2. Adım
Üyelik

Üyelik ekranına erişebilmek için; "Kayıt Ol" butonuna tıklayarak, üyelik formunu eksiksiz doldurduktan sonra uygulamayı kullanmaya başlayabilirsiniz.

Üye girişi yaptıktan sonra açılan pencerede kategori menüsünden "Aktivasyon Kodlarım"ı, seçerek "Kod Ekle"ye tıklayıp kitabınız ile birlikte size iletilen aktivasyon kodu ile aktivasyon işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz.

3. Adım
Aktivasyon

4. Adım
Ürünlerim

Aktivasyonunu yapmış olduğunuz konu anlatım kitabınızı "Video Dersler" sekmesinden görüntüleyebilir ve videolarınızı izlemeye başlayabilirsiniz.

Kitabın içerisindeki QR'ı okutarak ilgili kitabınızın videolarını izleyebilirsiniz.

5. Adım
QR Kod
Okutma

Pegem Kampüs Web Sitesi Üzerinden Videolarınıza Erişebilmek İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

1. Mevcut tarayıcınıza <https://dijital.pegemkampus.com> yazarak web sitemiz üzerinden erişim sağlayabilirsiniz.
2. Pegem Kampüs üyeliğiniz yoksa "Kayıt Ol" butonuna tıkladıktan sonra formu doldurarak üyelik işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz.
3. Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sağ üst sekmede yer alan "Aktivasyon Kodlarım" alanından kodunuzu aktif edebilirsiniz.
4. Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra kategori alanından "Video Dersler" sekmesine tıklayarak videolarınıza ulaşabilirsiniz..

**Aktivasyon Kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.
Aktivasyon Kodu ile aktif ettiğiniz video dersler 31 Ağustos 2023 tarihine kadar geçerlidir.**

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

TİCARET HUKUKUNUN KONUSU VE TİCARİ İŞLETME

Ticaret Hukuku	1
Ticari İşletmenin Unsurları	3
Esnaf	5
Ticari İşletmede Merkez ve Şube	6
Ticari İşletmenin Devri	9
Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni	11
Değer Tespiti	14
Rehin Sözleşmesi	14
Rehin Hakkının Kurulması	15
Derece Sistemi	15
Çözümlü Sorular	18
Çözümler	20

2. BÖLÜM

TİCARİ İŞ, TİCARİ HÜKÜM, TİCARİ YARGI

Ticari İş	21
Ticari Hükümler	27
Ticari Davalar	29
Çözümlü Sorular	32
Çözümler	35

3. BÖLÜM

TACİR SIFATI

Gerçek Kişi Tacir	37
Tüzel Kişi Tacir	39
Tacir Sifatının Hukuki Sonuçları	40
İki Tarafın Tacir Olmasının Hüküm ve Sonuçları	43
Çözümlü Sorular	46
Çözümler	48

4. BÖLÜM TİCARET SİCİLİ

Ticaret Sicili	49
Teşkilat ve Yönetim.....	50
Sicil İşlemleri.....	52
Tescilin Etkisi	55
Çözümlü Sorular.....	58
Çözümler	60

5. BÖLÜM TİCARET UNVANI

Ticaret Unvanı	61
Ticaret Unvanının Oluşturulması	63
Ticaret Unvanları	65
Ticaret Unvanının Devri.....	68
İşletme Adı.....	69
Marka.....	70
Markanın Tescili.....	73
Markanın Koruma Süresi ve Marka Tescilinin Yenilenmesi	73
Çözümlü Sorular.....	76
Çözümler	78

6. BÖLÜM HAKSIZ REKABET

Haksız Rekabet Hâlleri	80
Haksız Rekabet Davaları	84
İhtiyati Tedbirler	88
Mahkeme Kararı ve İlanı	89
Çözümlü Sorular.....	90
Çözümler	92

7. BÖLÜM TİCARİ DEFTERLER - CARİ HESAP

Defter Tutmakta Yükümlü Olanlar	93
Tutulması Zorunlu Defterler	95
Ticari Defterlerin İçeriği.....	97
Ticari Defterlerin İncelenmesi	99
Ticari Defterlerin Sahibi Lehine Delil Olması	99
Ticari Defterlerin Sahibi Aleyhine Delil Olması	100
Defter ve Belgelerin Ziyatı (Kaybedilmesi)	102
Cari Hesap Sözleşmesi	102
Alacakların Cari Hesaba Geçirilmesi.....	103
Cari Hesap Sözleşmenin Sona Ermesi	105
Çözümlü Sorular.....	106
Çözümler	108

8. BÖLÜM TACİR YARDIMCILARI

Bağlı Tacir Yardımcıları.....	110
Ticari Temsilci.....	110
Ticari Vekil.....	115
Pazarlamacı.....	118
Bağımsız Tacir Yardımcıları.....	121
Acente.....	121
Komisyoncu (Alım-Satım Komisyoncu).....	128
Simsar (Tellal).....	132
Çözümlü Sorular.....	134
Çözümler.....	136

9. BÖLÜM ŞİRKET KAVRAMI

Şirketin Unsurları.....	137
Şahıs Şirketleri.....	141
Sermaye Şirketleri.....	141
Ticaret Şirketleri.....	143
Birleşme.....	148
Bölünme.....	151
Tür Değişirme.....	152
Çözümlü Sorular.....	156
Çözümler.....	158

10. BÖLÜM ADİ ŞİRKET

Adi Şirket Unsurları.....	160
Adi Şirket Kuruluşu.....	162
Şirket Temsili.....	164
Ortakların Hak ve Borçları.....	165
Adi Şirketin Sona Ermesi.....	168
Şirket Tasfiyesi.....	170
Çözümlü Sorular.....	172
Çözümler.....	174

11. BÖLÜM
KOLLEKTİF ŞİRKET

Kollektif Şirketin Kuruluşu.....	178
Ortaklar Arasındaki İlişkiler.....	180
Ortakların Mali Hak ve Borçları.....	183
Ortakların Arasındaki Değişiklikleri.....	185
Şirketin ve Ortakların 3. Kişilerle İlişkileri.....	189
Kollektif Şirketin Sona Ermesi.....	191
Çözümlü Sorular.....	196
Çözümler.....	198

12. BÖLÜM
KOMANDİT ŞİRKET

Adi Komandit Şirket.....	199
Adi Komandit Şirketin Kuruluşu.....	200
Şirketin ve Ortakların 3. Kişilerle Olan İlişkileri.....	204
Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket.....	206
Çözümlü Sorular.....	207
Çözümler.....	209

13. BÖLÜM
ANONİM ŞİRKET

Anonim Şirket.....	211
Anonim Şirket Kuruluşu.....	215
Kuruluş Belgeleri.....	218
Genel Kurul.....	221
Genel Kurulun Toplanması.....	223
Toplantı ve Karar Yeter Sayıları (Nisabı).....	228
Genel Olarak Esas Sözleşme Değişiklikleri.....	233
Çözümlü Sorular.....	235
Çözümler.....	237

14. BÖLÜM YÖNETİM KURULU - DENETÇİ

Yönetim Kurulu	238
Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri	239
Yönetim Kurulu Toplantıları	244
Yönetim Kurulu Üyelerinin Hak ve Borçları	246
Denetçi	251
Çözümlü Sorular	257
Çözümler	259

15. BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETTE PAY KAVRAMI, PAY SAHİPLERİNİN HAK VE BORÇLARI

Pay Çeşitleri	260
Menkul Kıymetler	262
Pay Senetleri	262
Pay Sahibinin Hak ve Borçları	267
Azınlık (Azlık) Hakları	274
Anonim Şirketlerin Sona Ermesi	276
Tasfiye İşlemleri	279
Çözümlü Sorular	282
Çözümler	284

16. BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET

Limited Şirketin Kuruluşu	287
Şirket Zorunlu Organları	288
Genel Kurul.....	288
Müdür	291
Ortak Sıfatının Sona Ermesi.....	295
Ortakların Hak ve Borçları	296
Çözümlü Sorular	302
Çözümler	304

17. BÖLÜM

KIYMETLİ EVRAK HUKUKU

Kıymetli Evrakın Özellikleri	306
Kıymetli Evrak Türleri	307
Nama Yazılı Kıymetli Evraklar	313
Emre Yazılı Kıymetli Evraklar	316
Hamiline Yazılı Kıymetli Evraklar	320
Senet Türünün Değiştirilmesi (Tahvil).....	321
Kıymetli Evrakın Ziyayı ve İptali	321
Çözümlü Sorular.....	324
Çözümler	326

18. BÖLÜM KAMBIYO SENETLERİ

Kambiyo Senetleri	327
Kambiyo Senetlerinde Ehliyet	328
Kambiyo Senetlerinde Temsil	329
Kambiyo Senetlerinde Aval	329
Aval ile Kefalet Arasındaki Farklar	332
Poliçe.....	332
Poliçede Bulunması Zorunlu Unsurlar	334
Poliçedeki Alternatif (Yedekli) Unsurlar	335
İhtiyari (İsteğe Bağlı) Unsurlar	336
Açık (Beyaz) Poliçe	341
Eksik Poliçe	341
Poliçenin devri	342
Ciro	342
Temlik Ciro su	348
Tahsil Ciro su	349
Rehin Ciro su	350
Poliçede Kabul	350
Ödeme İçin İbraz	356
Hamilin Başvuru Hakkı	361
Hamilin Vadeden Önce Başvuru Hakkı	363
Hamilin Başvuru Hakkının Düşmesi	363
Çözümlü Sorular	365
Çözümler	367

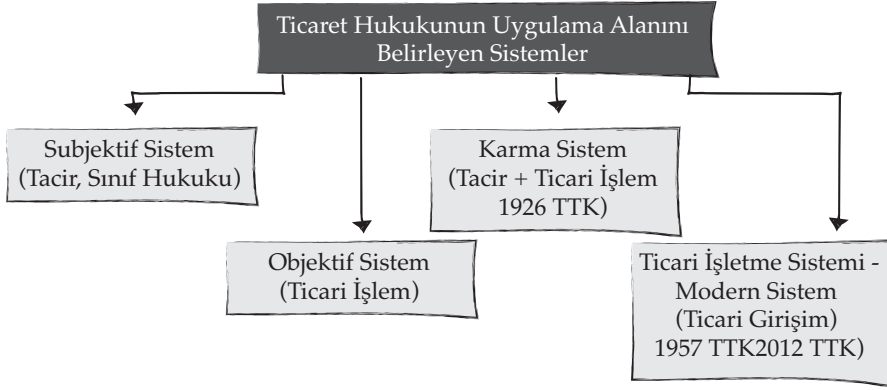
19. BÖLÜM BONO – ÇEK

Bono (Emre Muharrer Senet)	368
Bonoda Şekil Şartları	369
Bonoda Zaman Aşımı	373
Çek	373
TTK'ye Göre Çekte Şekil Şartları	375
Çekin Devri	378
Çekte İbraz Süreleri	379
Çekte Ödeme	381
Postdate Çek (İleri Tarihli) Çek	382
Hamilin Başvuru (Müracaat) Hakkı	383
Çek Türleri	385
Çözümlü Sorular	387
Çözümler	389

KAYNAKÇA	390
-----------------------	-----

1. BÖLÜM

TİCARET HUKUKUNUN KONUSU VE TİCARİ İŞLETME

TİCARET HUKUKU

Ticari iş ve işlemlere uygulanan kuralların bütününe **ticaret hukuku** denir. Türk Ticaret Kanunu'ndaki hükümlerle, bir ticari işletmeyi ilgilendiren işlem ve fiillere ilişkin diğer kanunlarda yazılı özel hükümler de ticari hükümlerdir (TTK m. 1/1). Özellikle Borçlar Kanunu, İcra-İflas Kanunu gibi kanunlarda yer alıp da ticari olaylara uygulanabilen hükümler, ticari nitelik taşır ve ticaret hukukunun kapsamına dahildir.¹

Türk Ticaret Kanunu, Medeni Kanun'un ayrılmaz bir parçasıdır (TTK 1/1). Özel hukukun dahildir.

1. Subjektif Sistem ⇒ Ticaret hukukunun uygulama alanını belirlerken ticari faaliyetin “özne”si olan “tacir”i esas almıştır. Bu sistemde ticaret hukuku “sınıf hukuku, tacirler hukuku” niteliğindedir.

¹ Karahan - Ticaret Hukukuna Giriş, 1.

1673 - 1681 tarihli Fransız Kara ve Deniz Ticareti Emirnameleri, 1897 Alman Ticaret Kanunu subjektif sisteme göre hazırlanmıştır.

2. Objektif Sistem ⇒ Ticaret hukukunun uygulama alanını belirlerken “ticari işlem”i esas almıştır. Ticaret hukuku “ticari işlemler” hukukudur.

1807 Fransız Ticaret Kanunu objektif sisteme göre hazırlanmıştır.

3. Karma Sistem ⇒ Ticaret hukukunun uygulama alanını belirlerken “hem taciri hem de ticari işlemi” esas alan sistemdir.

1926 tarihli TTK, karma sisteme göre hazırlanmıştır.

4. Ticari İşletme Sistemi ⇒ Modern Sistem → Ticaret hukukunun uygulama alanını belirlerken “ticari işletme”yi esas alan sistemdir.

1957 yürürlük tarihli 6762 sayılı TTK ile 01.07.2012 yürürlük tarihli 6102 sayılı TTK modern sistem-ticari işletme sistemine göre hazırlanmıştır.

Çıkış Soru

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun düzenlenmesinde hangi sistem benimsenmiş ve aşağıdakilerden hangisi esas alınmıştır?

- A) Subjektif sistem ve tacir
- B) Ticari işlem esası
- C) Ticari işletme esasına dayanan modern sistem
- D) Objektif sistem ve ticari iş
- E) Karma sistem ve hem tacir hem de ticari iş ve işlemler

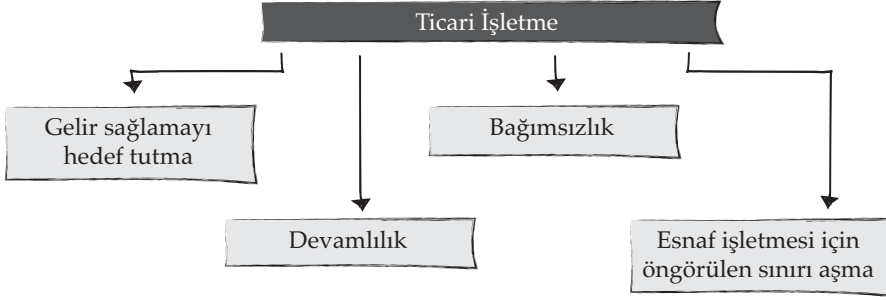
Çözüm

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun düzenlenmesinde “ticari işletme esasına dayanan modern sistem” benimsenmiştir.

Cevap C

Ticari İşletme

Tanımı: Ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan, faaliyetin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir (TTK 11/1).

TİCARİ İŞLETMENİN UNSURLARI

1. Gelir Sağlamayı Hedef Tutma (Gelir Sağlama Amacı) ⇒ Ticari işletme iktisadi faaliyet yürütür. Amacı gelir sağlamaktır. Gelir sağlamayı hedeflemeyen kültürel, sportif, bilimsel veya hayır amaçlı işletmeler ticari işletme değildir. Örneğin, fakir ailelere yemek dağıtmak için kurulan aşevi ticari işletme değildir.²

Ticari işletmede önemli olan gelir sağlama hedefidir.

Gelir sağlama hedefiyle kurulan işletme zarar etse bile, ticari işletme vasfına sahiptir.

Ticari işletmeden fiilen elde edilen gelirin sarf yerini işletme sahibi belirler. Elde edilen geliri ticari, kültürel, sportif, bilimsel veya hayır amacıyla kullanabilir. Örneğin, tekstil fabrikasından elde ettiği gelire yoksul öğrencilere burs verebilir. Gelir sağlama hedefiyle kurulan işletmeden elde edilen gelir hayır amaçlı örneğin, yoksul öğrencilere burs için kullanılsa bile o işletme ticari işletmedir. Gelirin nereye harcandığı önemli değildir.³ İşletmeyi işleten kişinin hukuki statüsü de işletme kavramının tayininde önem arz etmez.⁴ İşletmeyi işleten gerçek veya tüzel kişi olabilir.

2. Devamlılık (Sürekli Faaliyet) ⇒ Devamlılık, yürütülecek faaliyetin az çok sürekli olarak yapılacağı konusundaki kasıt ve niyeti ifade eder.⁵ Devamlılık niyetiyle kurulmayan işletmeler ticari işletme sıfatı kazanamaz. Geçici (arızı) veya tesadüfi olarak yürütülen işlerde devamlılık unsuru yoktur. Devamlılık, faaliyetin teşkilatlanması ve profesyonelce icra edilmesidir.

Bir işletmenin ticari işletme sayılması için kazanç sağlamaya yönelik ticari faaliyeti, belli bir zaman dilimi içinde sürdürmesi gerekir. Başlangıç ve bitiş zamanı belirli bir faaliyette bulunmak devamlılık için yeterlidir. Örneğin, 3 yıl sürecek baraj inşaatı devamlılığı olan bir işdir.

2 Bahtiyar - Ticari İşletme, 4.

3 Karayalçın - Ticari İşletme, 158.

4 Arkan - Ticari İşletme, 26.

5 Kayar - Ticari İşletme Hukuku, 47.

Devamlılık; mutlak değil, nispidir. Faaliyetin uzun veya belirsiz süre yürütüleceği anlamına gelmez. Kısa bile olsa, belirli bir zaman dilimi içinde sürekliliği planlanmış faaliyet de devamlıdır.⁶

Devamlılık, daimilik demek değildir. Faaliyetin, niteliği gereği zaman zaman kesintiye uğraması, devamlılık unsurunun bulunmadığı anlamına gelmez.⁷ Örneğin; sadece yazları açık olan dondurmacı ile sadece kış aylarında açık olan kayak işletmeleri, her sezonda tekrar faaliyetlerini yürütmeyi amaçladıklarından devamlılık unsuru taşır.

3. Bağımsızlık ⇒ (Faaliyetin Bağımsız Olması)

Bir işletmenin ticari işletme olarak nitelendirilmesi için hem iç hem de dış ilişkilerinde bağımsız olması gerekir. İşletme, başka işletmelerden bağımsız olarak faaliyetini sürdürmelidir.

Şubeler iç ilişkilerinde merkeze bağlı olduğu için ayrı bir ticari işletme değildir.

4. Esnaf İşletmesi İçin Öngörülen Sınırı Aşma ⇒ (Esnaf İşletmesi Olmama)

Bir işletmenin ticari işletme sayılabilmesi için esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedeflemesi gerekir.

Ticari işletme ile esnaf işletmesi arasındaki sınır, Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir (TTK 11).

Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen gelir sınırını aşmayan işletme, esnaf işletmesidir. Gelir sınırını aşan işletme, ticari işletmedir.

Ticari işletme;

- Ekonomik faaliyeti bedensel çalışmadan çok sermayeye dayanan,
- Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenen gelir sınırını aşmayı hedefleyen işletmedir.

Çıkış Soru

Ticari işletme ile esnaf işletmesi arasındaki sınır aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

- A) Ticaret odalarınca
B) Cumhurbaşkanınca
C) Türk Ticaret Kanunu ile
D) Vergi Usul Kanunu ile
E) Ticaret Bakanlığınca

Çözüm

Ticari işletme ile esnaf işletmesi arasındaki sınır Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir. Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen gelir sınırını aşan işletme, ticari işletmedir.

Cevap B